

ТАФАККУРИ ТАЪРИХ

ПОЗНАНИЕ ИСТОРИИ

KNOWLEDGE OF HISTORY

2023, № 4

Панҷакент - 2023

**ВАЗОРАТИ МАОРИФ ВА ИЛМИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН
ДОНИШКАДАИ ОМУЌЗОРИИ ТОҶИКИСТОН
ДАР ШАҲРИ ПАНҶАКЕНТ**

**ТАФАККУРИ ТАЪРИХ
№ 4, 2023**

**ПОЗНАНИЕ ИСТОРИИ
№4, 2023**

**KNOWLEDGE OF HISTORY
№4, 2023**

Панҷакент - 2023

МУАССИС:

Донишкадаи омӯзгории Тоҷикистон дар
шаҳри Панҷакент

Тафаккури таърих, 2023, № 4. –
Панҷакент, 2023. – 336 с.
Познание истории, №4, 2023. – Пенджикент,
2023. – 336 стр.
Knowledge of history, №4, 2023. – Penjikent,
2023. – 336 s.

Ҳайати таҳририя метавонад бо баъзе фикр ва
хулосаҳои муаллифони мувофиқ набошад. Ба
дурустии иқтибос, ҳаволаи пайнавиштҳо,
дараҷаи илмӣ, услуб ва баёни мақолаҳо
муаллифҳо масъуланд.

Мнение редколлегии не всегда совпадает с
мнением авторов. За достоверность цитат и
ссылок, научный уровень, стилистику статей
ответственны авторы.

The opinion of the editorial board does not always
coincide with the opinion of the authors. The
authors are responsible for the reliability of citations
and references, the scientific level, and the style of
the articles.

Дар вазорати фарҳанги Ҷумҳурии Тоҷикистон аз
16.02.2020 ба қайд гирифта шудааст (№148, 149)

Сармуҳаррир:

Ансорӣ Муаззамхон, профессор

Мухаррири масъул:

Воҳидов Шодмон, д.и.т., профессор

Котиби масъул:

Шарифова Гулпарӣ, н.и.ф, дотсент

Манзил:

735500, Ҷумҳурии Тоҷикистон, вилояти Суғд,
ш.Панҷакент, хиёбони Рӯдакӣ – 106.
t-mail: pamir555@inbox.ru

Ҳайати таҳрирӣ/Редакционная коллегия/ Editorial team:

:

Абдуллоева М.А. д.ф.п., профессор
(Тоҷикистон)
Азизов А.А. д.ф.п., профессор (Тоҷикистон)
Аминов Б. д.ф.т., профессор (Ўзбекистон)
Арал Азизуллоҳ (Афғонистон)
Аханов Б.Ф. к.п.н., дотсент (Қазоқистон),
Боқий Набижон (Ўзбекистон)
Гаффорӣ Н.У. д.ф.т., профессор (Тоҷикистон)
Гаффоров Ш.С. д.ф.т., профессор (Ўзбекистон)
Ғойибов Б.С. д.ф.т., профессор (Ўзбекистон)
Исакова М.С. д.ф.т., профессор (Ўзбекистон)
Киямов Н.С. д.п.н., профессор (Ўзбекистон)
Қобулов Э.О., д.ф.т., профессор (Ўзбекистон)
Қодирий Хондамир (Ўзбекистон)
Мирзаев Н. М. д.ф.т., профессор (Ўзбекистон)
Мирзоюнус М.М. д.ф.ф., профессор
(Тоҷикистон)
Муминов А.Қ. т.ф.д. профессор (Туркия)
Мухамедова Д.Ғ. д.ф.п. профессор (Ўзбекистон)
Набиев В. д.ф.т., профессор (Тоҷикистон)
Нормуродова Г.Б. д.ф.т., профессор
(Ўзбекистон)
Петрусевиҷ А.А., д.ф.п., профессор (Россия)
Расулов А.И. д.ф.п. профессор (Ўзбекистон)
Раҳимов Н. д.ф.т., профессор (Тоҷикистон)
Резван Е. Т. д.ф.д., профессор. (Россия)
Сабурӣ Х. М. д.ф.п., профессор (Тоҷикистон)
Саидов И.М. д.и.т., профессор (Ўзбекистон)
Сангирова Д.Дж. н.и.т. дотсент (Ўзбекистон)
Сафаев Н.С. д.ф.п., профессор (Ўзбекистон)
Сафаров Т. Т. д.ф.н., дотсент (Ўзбекистон)
Турсунов С.Н. д.ф.т., профессор (Ўзбекистон)
Холиқова Р.Э. д.ф.т., профессор (Ўзбекистон)
Худойқулов Т. Д. д.ф.т., дотсент (Ўзбекистон)
Ҳазраткулова Э. д.ф.филол. (Ўзбекистон)
Ҳайитов Ш.А. д.ф.т., профессор (Ўзбекистон)
Шамсиев Ў.Б. д.ф.п., профессор (Ўзбекистон)
Шарапов Ш.Ҳ. д.ф.п., профессор (Тоҷикистон)
Шодиева Ш.С. доктори фалсафа (PhD) аз фанни
таърих (Ўзбекистон)
Эргашев Ж.Ю. доктори фалсафа (PhD) аз фанни
таърих (Ўзбекистон)
Эркинов А. С. д.ф.ф., профессор (Ўзбекистон)
Эшов Б.Дж. д.ф.т., профессор (Ўзбекистон)
Эшонқулов И.А. н.и.ф., дотсент (Ўзбекистон)

Шодиева Шахло Солиевна
т.ф.ф.д. (PhD), доцент
Бухоро Давлат Университети,
+998934733639

БИРИНЧИ ЖАҲОН УРУШИ ЙИЛЛАРИДА БУХОРО ВА УСМОНЛИ ТУРК АЛОҚАЛАРИГА ДОИР

Аннотация. Ушбу мақолада биринчи жаҳон уруши йилларида Бухоро амирлигининг Усмонийлар империясини зимдан қўллаб қувватлаш борасида олиб борган ташвиқот ишлари хусусидаги маълумотлар тарихий адабиётлар ёрдамида таҳлил этилган.

Калит сўзлар: биринчи жаҳон уруши, Германия, “муқаддас уруш”, Туркия, савдогар, зиёратчи, заёмлар.

О БУХАРЕ И ОТНОШЕНИЯХ ОСМАНСКОЙ ТУРЦИИ В ГОДЫ ПЕРВОЙ МИРОВОЙ ВОЙНЫ

Аннотация. В данной статье с помощью исторической литературы анализируются сведения о пропагандистской работе бухарских эмиратов в поддержку Османской империи в годы Первой мировой войны.

Ключевые слова: Первая мировая война, Германия, «священная война», Турция, купец, паломник, облигации.

ABOUT BUKHARA AND THE RELATIONS OF OTTOMAN TURKEY DURING THE FIRST WORLD WAR

Summary. This article, using historical literature, analyzes information about the propaganda work of the Bukhara Emirates in support of the Ottoman Empire during the First World War.

Key words: World War I, Germany, “holy war”, Turkey, merchant, pilgrim, bonds.

XX асрнинг дастлабки ўн йилликларида дунёнинг турли минтақаларида империалистик давлатларнинг ўзаро зиддиятлари кучайиб, халқаро вазият кескинлашиб борди. Икки ҳарбий-сиёсий лагерга бўлинган мустамлакачи давлатлар ўртасидаги кескинлик 1914 йилда жаҳон урушининг бошланиб кетишига сабаб бўлди. Уруш дунёнинг катта қисмини ўз домига тортиб, Европа, Осиё ва Африкада фронтларнинг вужудга келиши оқибатида инсоният тўрт йил минглаб қурбонлар берган эди. Шунингдек, ҳар икки томон урушга янги давлатларни жалб этиш борасида ҳам қатор урунишларни амалга оширган. Урушга мусулмонларни жалб қилиш учун Усмонли турк султони ва унинг барча мусулмонларнинг халифаси эканлигидан фойдаланишга ҳаракат қилинади. Шунингдек, Германия ўз рақибларини мағлуб этишда мусулмон аҳолининг миллий озодлик кўзғолонларига ҳам умид қилган. 1914 йил 14 ноябрь куни Усмонли турк давлати Германия томонидан урушга кирар экан, Германия томонидан туриб мусулмонларни “муқаддас уруш”га чорлаш режаси бўлганди. Чунки, Буюк Британия, Франция ва Россия мустамлакаларининг катта қисмида мусулмонлар яшаган[1].

Мусулмон давлатлари ва аҳолиси билан муносабатларда уларнинг хоҳиши ва истакларини ўрганиш, турли талаблар, мақсадларни илгари суриш учун мусулмон аҳолисининг кўнглига йўл топиш орқали урушга тортиш муҳим аҳамиятга эгаллигини ҳисобга олиб, Германия ҳукумрон доиралари ислом дини ва мусулмонлар турмуш тарзини ўрганиш ишларини бошлаб юборадилар. Урушдан олдинроқ немисларнинг “Исломни ўрганиш

жамияти” ва “Немис-Осиё жамияти” тузилиб, бу ташкилотлар уруш даврида мусулмон давлатлари, мусулмон аҳолиси билан яқин муносабатларни ўрнатишда муҳим аҳамиятга эга бўлди[3.71].

Германия айниқса, Англия ва Россияга у ёки бу даражада қарам бўлган мусулмон давлатлар билан муносабатларни яхшилашга, уларни ўзига мойил сиёсат юритишларига ҳаракат қилади. Бунинг учун уларга моддий ёрдам, айрим ҳолларда ҳарбий-техник ёрдамлар кўрсатилди. Масалан, биринчи жаҳон урушида Германия томонидан туриб урушга киришини таъминлашга ҳаракат қилиб, немис фирмалари Афғонистон амирига замонавий артилерия намуналарини Кобул заводида ишлаб чиқариш учун, уларнинг чизмаларини сотганликлари тарихий адабиётларда келтириб ўтилган[4.316].

Ўз навбатида, Бухоро амирлиги, Туркистон ўлкаси ҳудудлари ҳам эҳтимолий фронт очилиши ва урушга тортилиш арафасида бўлган дейишга асослар мавжуд. Чунки, уруш бошланиш олдидан Германия ва Туркия фойдасига тарғиботлар бошланиб кетиб, ушбу минтақада ҳам Россия империясига қарши кураш хусусидаги фикрлар ҳар қачонгидан кўпроқ эшители бошланганди. Биринчи жаҳон уруши бошланиши билан Туркистон, Хива ва Бухорода Россия империясини қўллаб-қувватлаш тўғрисида баландпарвоз чакириқлар бўлсада, аҳоли орасида, хусусан, Бухорода Усманийлар салтанатига жўнатиш учун маблағ йиғиш ишлари фаол бошланиб кетди[3.69]. Афғонистон Бухоро амирлиги учун асосий тарғибот палегони бўлиб, Герма-турк айғокчилари асосан Афғонистон орқали Бухорога ўтганлар. Шунингдек, Бухоро ҳудудидан Афғонистонга ўтган савдогар, зиёратчи ва бошқаларда антирус кайфиятини шакллантирганлар. Таниқли олимлар В.М. Массон ва В.А. Ромодинлар фикрича, биринчи жаҳон уруши бошланиши билан Афғонистонда Германия ва Усмонли турк салтанати тарафдорлари кўпайиб бориб, уларнинг тарғиботчилик таъсири Бухоро амирлигида ҳам ошиб борган[4.351].

Тарғиботчиларнинг таъсири остида Бухоро амирлигини ҳам Россияга қарши курашга тортишга ҳаракат қилиб кўрилган. Турк тарғиботчиларининг биринчи жаҳон уруши арафасида Бухорода кенг айғокчилик тармоғи йўлга қўйилган деб айтиш мумкин. Турк агентларининг Амир саройигача кириб борганлиги маълум. Жумладан, Бухоро амирлиги саройида хизмат қилган асли Истанбуллик шайх Абдулмажид Турк султони Абдулҳамид II нинг ишончли одами бўлиб, у Андижон (Дукчи Эшон) қўзғолонида ҳам қатнашганлиги келтириб ўтилади[5.103]. Кўриниб турибдики, Бухорода турк тарғиботчилари кучли таъсирга эга бўлганлар. Уларнинг тарғиботчилик фаолияти билан Бухоро амирлиги ҳудудида Усманийлар фойдасига пул маблағлари йиғилган, Россия империясига қарши турли режалар тузилган. Биринчи жаҳон уруши бошланиши билан тарғиботчилик янада авж олиб борган ва уларда Бухоро амирлигининг урушга кириш масаласи муҳокама қилинган. Аммо, тарғиботчиларнинг биринчи жаҳон уруши бошланиши билан Бухоро амирини Россия империясига қарши урушга тортиш режаси иш бермайди. Амир узоқ иккилангандан сўнг Россия империясига қарши урушга кириш таклифини рад этади[2.25].

Тарғиботчилар мусулмонларнинг “ғазовот” ғайридинларга қарши муқаддас урушга кириши, Усмонли турк султонининг урушни бошлашдан асосий мақсади мусулмонларни ғайридинлар зулмидан озод қилиш эканлиги, Герман императори Усмонли турк султонига кўмак бераётгани, ҳатто, Герман императори ислом динини қабул қилгани, Вильгельм урушни мусулмонлар учун бошлаганлигини билдириш орқали мусулмон аҳолисининг Усманийлар ва Германия иттифоқини қўллаб-қувватлашига эришишга ҳаракат қилганлар. Шунингдек, тарғиботчилар уруш ҳақида ёлғон хабарлар тарқатганлар. Тарихчи олим А.Д. Васильев маълумотларида, биринчи жаҳон уруши бошлангач, турк-герман-австрийц тарғиботчилари ғарбий фронтда Россия армияси мағлубияти ҳақидаги ёлғон хабарларни тарқата бошлаганликлари хусусида фикр-мулоҳазалар келтириб ўтилган[2.30].

Хулоса қилиш мумкинки, Бухоронинг сиёсий етакчилари, таълим, маданият, жамоат арбоблари жаҳон урушида Усманийлар салтанатини ҳам яширин ва ҳам ошкора қўллаб-қувватлаганлар.

Адабиётлар рўйхати:

1. Бессмертная О.Ю. “Алые розы Востока”: “Панисламизм”, ориентализм и шпиономания в последние мирные годы Российской империи. Разведывательная империя? // <https://cyberleninka.ru/article/n/alye-rozy-vostoka-panislamizm-orientalizm-i-shpionomaniya-v-poslednie-mirnye-gody-rossiyskoj-imperii-razvedyvatel'naya-imperiya>
2. Васильев А.Д. Взаимоотношения Османской империи и государств Центральной Азии в середине XIX-начале XX вв. // Автореферат диссертации на соиск учен степ канд ист наук. – М.: 2007. – С. 25.
3. Восстания 1916 г. В Азиатской России: Неизвестное об известном (к 100-летию высочайшего повеления 25 июня 1916 г.): [коллективная монография] / [ред. Сост.: Т.В. Котюкова]. – М.: Русский импульс, 2017. – С. 71.
4. Массон В.М., Ромодин В.А. История Афганистана. Том II. – М.: Наука, 1965. – С. 351.
5. Рахмонкулова З. XVI– XX аср бошларида Ўрта Осиё ва Усмонийлар давлатлари ўртасидаги ижтимоий-сиёсий ва маданий муносабатлар тарихи / Тарих фанлари номзоди илмий даражасини олиш учун ёзган диссертацияси. – Т.: 2002. – Б. 103.

Bibirajab Yuldosheva

tffd (PhD), Buxoro davlat universiteti dotsenti

Gulasal Shavkatova

Buxoro davlat universiteti talabasi

CHIG'ATOY ULUSI DAVRIDA O'RTA OSIYO TARIXIY GEOGRAFIYASI

Annotatsiya: Mazkur maqolada Chig'atoy ulusi davrida O'rta Osiyoning siyosiy, iqtisodiy, ijtimoiy geografiyasi haqida so'z boradi. Shuningdek, O'rta Osiyoning yirik shaharlari, me'morchilik va qurilish sohasi hamda madaniy hayot haqida ham to'xtalib o'tilgan.

Kalit so'zlar: Mo'g'ullar, Chig'atoy ulusi, Movarounnahr, Yettisuv, Sharqiy Turkiston, Beshbaliq, Qarshi, suyurg'ol, muzoriy, tasavvuf, dinor, dirham.

HISTORICAL GEOGRAPHY OF CENTRAL ASIA DURING THE TIME OF THE GREAT CHIGATOY

Abstract: This article talks about the political, economic, and social geography of Central Asia during the Chigatai dynasty. Also, the major cities of Central Asia, the architecture and construction industry, and the cultural life were also discussed.

Key words: Mongols, Chigatai ulus, Movarounnahr, Yettisuv, Eastern Turkestan, Beshbaliq, Karshi, suyurgol, muzuri, sufism, dinar, dirham.

ИСТОРИЧЕСКАЯ ГЕОГРАФИЯ СРЕДНЕЙ АЗИИ В ПЕРИОД УЛУСА ЧАГАТАЯ

Аннотация: В данной статье рассказывается о политической, экономической и социальной географии Центральной Азии во времена династии Чигатай. Также были обсуждены крупные города Центральной Азии, архитектура и строительная отрасль, культурная жизнь.

Ключевые слова: Монголы, улус Чигатай, Мовароуннахр, Еттисув, Восточный Туркестан, Бешбалык, Карши, суюргол, музури, суфизм, динар, дирхам.

МУНДАРИЧА

Р/Т	НОМИ МУАЛЛИФОН	НОМИ МАҚОЛА	САҲИФА/СТ РАНИЦА
1.	АБДУЛАТИПОВ У.Ҳ. ЗАЙНИДИНОВА Ш.Ф.	НАЗАРИ КЎТОҲЕ БА ДОИРАИ ЗЎРОВАРӢ ВА МАСОИЛИ МАРБУТА БА ОН (тахлили фалсафӣ)	3
2.	АБДУЛҚОДИР НАҶМИДДИН	АНДЕШАҲО ДАР САРИ СИЛСИЛАИ ШЕЪРҲОИ «ҚИССАИ ҲИНДУСТОН»-И МИРЗО ТУРСУНЗОДА	9
3.	АБДУЛЛОЕВ Ш., ДАВРОНОВ Б., САМАДОВ М.	ФАКТОРЫ, ВЛИЯЮЩИЕ НА ИНТЕРЕС ШКОЛЬНИКОВ К ФИЗИЧЕСКОЙ КУЛЬТУРЕ И СПОРТУ	13
4.	АБДУЛЛОЕВ Ш., САМАДОВ М.	ТАРЗИ ҲАЁТИ СОЛИМ ВА ТАРБИЯИ ҚИСМОНӢ	18
5.	АЗИЗОВ С.С.	САӢӢИД БУРҲОНИДДИН МУҲАҚҚИҚИ ТИРМИЗӢ ВА АҲАМИЯТИ АДАБИИ «МАОРИФ»-И Ӣ	22
6.	ФАЙЗХӢЖА МАҲМУДОВ	НАҚШИ АБӢ РАЙҲОН БЕРӢӢ ДАР ҒАНОВАТИ ЗАБОНҲО	27
7.	АМИНОВ Б.	МЕЧЕТЬ И МАВЗОЛЕЙ В МЕСТНОСТИ АСТАНА АТА	29
8.	AMONOVA S.	HOW DOES PERSONALITY INFLUENCE SECOND LANGUAGE ACQUISITION? (ON THE EXAMPLE OF EXTROVERSION AND INTROVERSION)	31
9.	АЮБОВ А.Р.	АСРОРИ НОМҲОИ КУҲАН	36
10.	БОЗОРОВ М. Ж.	ФАКТОРЫ АДАПТАЦИИ МИГРАНТОВ	41
11.	ҒАНИЕВА Б.Қ.	ВАҲДАТИ МИЛӢ - ВОЛОТАРИН ДАСТОВАРДИ МИЛЛАТ	44
12.	ГОРДЕЕВА Е.А.	ОТРАЖЕНИЕ ВЗАИМОВЛИЯНИЙ ОСЕДЛО- ЗЕМЛЕДЕЛЬЧЕСКОЙ И СТЕПНЫХ КУЛЬТУР ЦЕНТРАЛЬНОЙ АЗИИ В ТРАДИЦИЯХ ПОГРЕБАЛЬНОГО ОБРЯДА	48
13.	ДЖУРАЕВА Н.Н.	МЕСТО АНТРОПОЛОГИИ В ФИЛОСОФСКОМ УЧЕНИИ АР-РАЗИ	57

14.	ЖУРАЕВА Г.Б.	ОБУЧЕНИЕ ЧЕРЕЗ НАСТАВНИЧЕСТВО И КОУЧИНГ В ПРОФЕССИОНАЛЬНОМ РАЗВИТИИ	60
15.	ҚОДИРОВА Л.Б.	ВИЗУАЛ МАНБАЛАР ВА УЛАРНИНГ ТАСНИФИ МАСАЛАСИГА ОИД МУЛОҲАЗАЛАР	63
16.	МИРЗОЕВ С.	МАВЛАВОНО ҶАЛОЛИДДИНИ БАЛҲӢ ВА ВАҲДАТИ ИНСОНӢ (Ба муносибати 25-умин солгарди Ваҳдати миллии Ҷумҳурии Тоҷикистон)	69
17.	МУҲИДДИНОВА М.С.	“ТАРИХИ ХУМУЛИЙ” АСАРИДА МАНҒИТ ҲУКМДОРЛАРНИНГ ДАВЛАТ БОШҚАРУВИГА ДОИР МАЪЛУМОТЛАР ТАВСИФИ	77
18.	НАВРУЗОВ ЭМ.	ОСНОВНЫЕ ФОРМЫ И МЕТОДЫ ФОРМИРОВАНИЯ ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ ТВОРЧЕСКОЙ АКТИВНОСТИ УЧИТЕЛЕЙ СРЕДСТВАМИ ПЕДАГОГИЧЕСКОГО ВЗАИМОДЕЙСТВИЯ	85
19.	ПАРДАЕВ АСРОР	ПОЛОЖЕНИЕ МЕДИЦИНСКОГО ОБСЛУЖИВАНИЯ В КАШКАДАРЬИНСКОМ ОАЗИСЕ (НА ПРИМЕРЕ 1986-1990 ГОДОВ)	89
20.	ПАРДАЕВА С.Р.	“МАРШАЛ ОТА”	92
21.	ПҶЛОТОВА З.А.	“ОСОРОХОНАИ БА НОМИ РҶДАКӢ: 65- СОЛИ РУШД”	96
22.	RASULOVA S. C.	SOPOLLI MADANIYATINING TARIXSHUNOSLIGI	104
23.	САБУРИ Х.М., ЭРКАЕВ С.А.,	ТАШАББУСҲОИ БАЙНАЛМИЛАЛИИ ТОҶИКИСТОН ДАР МАСЪАЛАҲОИ ОБУ ИҚЛИМ	110
24.	САМАДОВ М.	ТАШАККУЛИ АРЗИШҲОИ ҶИСМОНӢ ДАР ТАМАДДУНИ ИНСОНӢЯТ	115
25.	С.САТТАРОВ	ЭФФЕКТИВНОСТЬ ПРИМЕНЕНИЯ УСОВЕРШЕНСТВОВАННЫХ СОЛНЕЧНЫХ	119

		ВОДОНАГРЕВАТЕЛЕЙ В УЗБЕКИСТАНЕ	
26.	СОЛЕХЗОДА С.Т., НОРОВ Н.Н.	СОВРЕМЕННЫЕ И ПЕДАГОГИЧЕСКИЕ В ИНФОРМАЦИОННЫЕ ТЕХНОЛОГИИ ОБРАЗОВАТЕЛЬНОМ ПРОЦЕССЕ	124
27.	ТОЧИБОЕВ Ш.	ВИЖАГИҲОИ СОҲТОРИВУ МУНДАРИҶАВИИ МАСНАВИИ “КОРНОМА”-И ИБНИ ЯМИН	128
28.	ТУРСУНОВА С.	ГУРҲУҶБАНДИИ ФЕЪЛҲО АЗ РҲИ МАЪНО ВА ВАЗИФАҲОИ СИНТАКСИСИИ ОН	134
29.	ТУРСУНОВА С.	НАМУНАҲОИ СОҲТОРӢ БО ФЕЪЛИ ИФОДАКУНАНДАИ ТАБДИЛ ДАР ЗАБОНҲОИ АНГЛИСӢ ВА ТОҶИКӢ	141
30.	УМАРОВА ШОДОНА	КОРБАСТИ САНЪАТИ ТАЗОД ДАР ЧАНД ШЕЪРИ ФАРЗОНА	145
31.	УСМОНЗОДА А.И., ЭРКАЕВ С.А., ИСТАМКУЛОВ Дж. З.	ЭПОХИ АБУ РАЙҲОН БЕРУНИ И РАЗВИТИЕ ТОЧНЫХ НАУК	150
32.	ҲАЗРАТҚУЛОВА Э.	МАРИЯ САБТЕЛНИ – ТЕМУРИЙЛАР ДАВРИ АДАБИЙ МАНБАЛАРИНИНГ ТАДҚИҚОТЧИСИ	156
33.	НАКИМОВА М.Р., РАТИЙЕВ Х.И.	МА’НАВИҲУ ТАРБИҲА - MILLAT MA’NAVIYATI BARHAUOTLIGINING MUNIM OMILI	166
34.	ҲАСАНОВА. М.И., БЛИНИЧКИНА Н. Ю.	ТАШАККУЛ ВА РУШДИ БОЗОРИ ХИЗМАТРАСОНИҲОИ ЭЛЕКТРОНӢ ДАР ИҚТИСОДИЁТИ МИНТАҚА	169
35.	ҲОМИДЗОДА О., МЕЛИКОВ Ф., РАВШАНОВ Ш.	ТАЪРИХ ВА НАҚШИ ТАРҶУМА ДАР ҲАЁТИ СИЁСӢ, ИҚТИСОДИ ВА МАДАНИИ ҚОМЕА	173
36.	ҲОҶИЕВ А.Қ.	БАРРАСИИ РУБОИЁТИ САДРИДДИНИ ХУҶАНДӢ	178
37.	ШАРИФОВА Г.Ҳ.	МАКТАБИ ХАТТОТОНИ БУХОРО ДАР ОХИРИ АСРИ XIX ВА АВВАЛИ АСРИ XX (ДАР АСОСИ ФЕҲРАСТИ КИТОБХОНАИ САДРИ ЗИЁ ВА	184

		САНЪАТИ КИТОБАТУ ХАТТОТӢ ДАР АМОРАТИ БУХОРО)	
38.	ФАТӢУЛЛОӢ (БУХОРИ)	МАҚМУАТ УЛ-КОТИБИН	188
39.	ШАМСИТДИНОВ А.Ф. НАДЖМИДДИНОВ Ф.Н.	РАЗВИТИЕ СИСТЕМЫ ГОСУДАРСТВЕННОГО РЕГУЛИРОВАНИЯ И ПОДДЕРЖКИ ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСТВА В СФЕРЕ УСЛУГ	199
40.	SHERMUXAMMEDOV A.A., XAYRULLAYEV A.I.	TEKNIKA OLIIY TA'LIM MUASSASALARIDA TALABALARNI KASBGA YO'NALTIRISHDA FIZIKA FANIDAN FOYDALANISH YO'LLARI	211
41.	ШУКУРОВ Ф.	ОБРАЗИ “ШИША” ДАР АДАБИЁТИ МУМТОЗИ ТОҶИК	215
42.	ЭРКАЕВ А.А., УСАНОВ Р.Т.	РОЛЬ И МЕСТО АБУ РАЙХАН БЕРУНИ В МИРОВОЙ НАУКИ	218
43.	ЮСУПОВ Ғ. Ғ.	МОҶИЯТИ СТРАТЕГИЯИ МАРКЕТИНГӢ ВА НАҚШИ ОН ДАР РУШДИ КОРХОНАҲОИ ҚУМҚУРИИ ТОҶИКИСТОН	224
44.	КАРИМОВА Г.Р.	АКАДЕМИК БОБОДЖОН ГАФУРОВ И ЕГО РОЛЬ В СТАНОВЛЕНИИ И РАЗВИТИИ АРХЕОЛОГИИ ТАДЖИКИСТАНА	227
45.	MIRZAYEVA N. J. TURSUNOVA M.	MIRZACHOL VOHASI VA BUYUK KNYAZ N.K.ROMANOV	238
46.	САИДМУРОДОВА М.Т.	ҲОЛАТҲОИ РАВОНӢ ВА ТАЪСИРИ ОН БА ҲАЁТУ ФАЪОЛИЯТИ ИНСОН (Қайдҳои равшанос дар хошияи зиндагӣ)	243
47.	ФАТӢУЛЛОӢ САБЗАВОРИ	УСУЛ ВА ҚОИДАИ ХУТУТ	256
48.	ҲАЙИТОВ Ш.А., РАҲМОНОВ К. Ж.	ШАЙХ АБУЛҚОСИМ САЙҲУЛЛОЗОДА КИМ ЭДИ?	299
49.	DARMONOVA M.	THE NATIONAL AWAKENING ISSUE IN THE ACTIVITIES AND WORKS OF JADIDS (Jadidism- a type of modernistic movement widespread in the East in the 20 century)	302
50.	ШОДИЕВА Ш.С.	БИРИНЧИ ЖАҲОН УРУШИ ҲИЛЛАРИДА БУХОРО ВА УСМОНЛИ ТУРК	309

		АЛОҚАЛАРИГА ДОИР	
51.	YULDOSHEVA B., SHAVKATOVA G.	SHIG'ATOY ULUSI DAVRIDA O'RTA OSIYO TARIXIY GEOGRAFIYASI	311
52.	ЮСУПОВА М.Ў., РАВШАНОВА Г.	АҲОЛИ МАРОСИМИЙ ВА МАВСУМИЙ ТАОМЛАРИ, ҲАМДА ОБҚАТЛАНИШ ЭТИКЕТИ ХУСУСИДА АЙРИМ МУЛОҲАЗАЛАР (дала материаллари асосида)	314
53.	АҲМАТОВ А. Ҳ.	ABDUNABI NAMRO IJODI VA OLOI ADABIY MUNITI	318
54.	ЮЛДАШЕВА Г.К.	ДЕТСКАЯ ОДЕЖДА УЗБЕКОВ В КОНЦЕ XIX НАЧАЛЕ XX ВЕКОВ	325
	МУНДАРИЧА		329

Шахнаме Фирдоуси

